

**Centraal Bureau
voor de Statistiek**

Centrum voor Beleidsstatistiek en Microdata Services

Documentatierapport Doodsoorzaken (DO) 2014

Datum: 23 juli 2015

Bronvermelding

Publicatie van uitkomsten geschiedt door het onderzoeksinstituut of de opdrachtgever op eigen titel. Verwijzing naar het CBS betreft uitsluitend het gebruik van de niet-openbare microdata. Deze microdata zijn onder [bepaalde voorwaarden](#) voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek toegankelijk. Voor nadere informatie cvb@cbs.nl. Dat wordt als volgt geformuleerd:

“Resultaten [gedeeltelijk] gebaseerd op eigen berekeningen [*naam onderzoeksinstituut, c.q. opdrachtgever*] op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende doodsoorzaken 2014, welke afkomstig zijn van het CBS.”

Engelse versie

“Results based on calculations by [*name of research institution or commissioning party*] using non-public microdata from Statistics Netherlands.”

“Under [certain conditions](#), these microdata are accessible for statistical and scientific research. For further information: cvb@cbs.nl.”

Versiegeschiedenis

Versie 1

DO 2014V1

De gebruiker dient rekening te houden met het volgende:

- De gegevens zijn voorlopig.
 - In dit microdatabestand zijn ook 96 records opgenomen met overlijdensjaar 2013.
 - De variabele PlaatsOverlijden komt in dit voorlopige bestand van 2014 niet voor.
 - De koppelsleutel voor personen is RINPERSOONS en RINPERSOON.
 - Voor de persoonskenmerken en/of achtergronden dient u de beschikbare GBA-bestanden te raadplegen. Deze staan in de catalogus van het Centrum voor Beleidsstatistiek onder de thema's [Bevolking](#) of [Sociaal Statistisch Bestand](#). Voor het aanvragen van deze bestanden geldt de gebruikelijke procedure.
 - Zie [Dataverzameling](#) voor informatie over de beschikbare onderzoeksmethoden.
-

Inhoudsopgave

<i>Bronvermelding</i>	2
<i>Versiegeschiedenis</i>	3
1. <i>Inleiding</i>	7
2. <i>Toelichting op de samenstelling van de bestanden</i>	8
Microdatabestand	8
Populatieafbakening.....	8
Coderen van de doodsoorzaken	8
Gegevens op Statline.....	9
3. <i>Bestandsopbouw en toelichting</i>	10
Bestandsopbouw van het microdatabestand	10
Toelichting op de variabelen	11
RINPERSOONS en RINPERSOON.....	11
UCCode.....	11
Iris_MainInjury	11
NNDLokatieCode	11
Voorkomende waarden van de variabelen	13

1. Inleiding

Het Centrum voor Beleidsstatistiek stelt, onder [bepaalde voorwaarden](#), microdata (geanonimiseerde data op persoons-, bedrijfs- en adresniveau) ter beschikking voor onderzoek. Dit rapport beschrijft de inhoud en structuur van “Doodsoorzaken 2014”.

Hoofdstuk 2 beschrijft in het algemeen de microdatabestanden zoals populatieafbakening, methodologische bijzonderheden, kwaliteit en herkomst van de gegevens.

In hoofdstuk 3 wordt de bestandsindeling gegeven en worden voor de categoriale variabelen alle mogelijke scores en hun betekenis opgesomd.

2. Toelichting op de samenstelling van de bestanden

Microdatabestand

De gegevens zijn voorlopig. Een record in het microdatabestand betreft één overleden persoon. Een record wordt geïdentificeerd door de combinatie van RINPERSOONS en het identificatienummer (RINPERSOON). Het RINPERSOON is uniek voor een record in het microdatabestand. Hiermee kan gekoppeld worden met andere bestanden.

Populatieafbakening

De Doodsoorzakenstatistiek bevat gegevens over de doodsoorzaken van alle overleden inwoners van Nederland.

De gegevens worden verkregen via het wettelijk verplichte meldingssysteem, waarbij de behandelend of lijkschouwend geneeskundige de doodsoorzaakverklaring (het B-formulier) tezamen met de overlijdensverklaring (de A-verklaring) aan de ambtenaar van de Burgerlijke Stand van de overlijdensgemeente doet toekomen. Deze doodsoorzaakverklaring, die de arts uitsluitend ten behoeve van de statistiek opstelt, wordt vervolgens naar het Centraal Bureau voor de Statistiek gezonden. Zie ook de korte onderzoeksbeschrijving [Doodsoorzakenstatistiek](#).

Coderen van de doodsoorzaken

Doodsoorzaken krijgen codes toegewezen afkomstig uit de internationaal toegepaste codelijst, de zogenaamde International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD) van de World Health Organisation (WHO). Vanaf statistiekjaar 1996 wordt gewerkt met de Tiende Revisie van de ICD (ICD-10, WHO).

Tot en met statistiekjaar 2012 is volledig handmatig gecodeerd door de medisch codeurs van het CBS. Vanaf statistiekjaar 2013 worden de [doodsoorzaken \(deels\) automatisch gecodeerd](#) met behulp van het computerprogramma IRIS (versie 4.2.0; release februari 2013).

IRIS is gebaseerd op de internationale standaard voor het automatisch coderen van doodsoorzaken (MMDS) en in staat ongeveer 93% van de natuurlijke doden in het jaarbestand van een onderliggende doodsoorzaak te voorzien. Het resterende gedeelte van het bestand, alsmede de niet natuurlijke doodsoorzaken en de maternale of perinatale sterfgevallen worden nog als voorheen handmatig verwerkt.

Het automatisch coderen van doodsoorzaken brengt een betere internationale vergelijkbaarheid en reproduceerbaarheid van de gegevens met zich mee. Ook worden nu alle doodsoorzaken op het doodsoorzakencertificaat gecodeerd waardoor de beschikbaarheid van gegevens voor onderzoek toeneemt. [De introductie van het automatisch coderen brengt \(eenmalige\) verschuivingen in de statistiek met zich mee](#). In het oog springen vooral de sterke toename van dementie (incl. alzheimer) en late gevolgen van het CVA, alsmede de sterke afname van de longontsteking en COPD als onderliggende doodsoorzaak. Zie ook [Van handmatig naar automatisch coderen van doodsoorzaken](#).

Gegevens op Statline

De cijfers zijn onder andere gepubliceerd in de Statlinetabel: [Doodsoorzaken; uitgebreide lijst, leeftijd, geslacht](#)

Het microdatabestand is het voorlopige publicatiebestand. De gegevens met kwaliteit 1 kunnen afwijken van de gepubliceerde cijfers op [StatLine](#), de elektronische databank van het CBS.

3. Bestandsopbouw en toelichting

Bestandsopbouw van het microdatabestand

Onderstaand volgt een lijst van alle variabelen in het microdatabestand.

<i>Nr</i>	<i>Variabele en omschrijving</i>	<i>Form</i>
1	rinpersoons Soort rinpersoon	A1
2	rinpersoon Samen met rinpersoons is dit de persoon	A9
3	Publicatiejaar Jaar waarin overledene opgenomen is in de publicatie	F4
4	jrgb Geboortejaar	F4
5	mmgeb Geboortemaand	A2
6	Geslacht Geslacht	F1
7	jrovl Overlijdensjaar	F4
8	mmovl Overlijdensmaand	A2
9	ddovl Overlijdensdag	A2
10	UCCode Onderliggende doodsoorzaak volgens ICD10	A5
11	Iris_MainInjury Belangrijkste letsel bij een externe doodsoorzaak volgens ICD10	A5
12	NNDLokatieCode Locatiecodering bij een externe doodsoorzaak volgens ICD10	A1

Toelichting op de variabelen

RINPERSOONS en RINPERSOON

Bronbestanden die aan het CBS geleverd worden, bevatten doorgaans als persoons-identificator het burgerservicenummer. Het burgerservicenummer wordt als zeer identificerend beschouwd en daarom vervangt het CBS dit nummer door een intern persoonsidentificatienummer, het betekenisloze RIN-nummer.

Een microdatabestand is voorzien van de door het CBS toegevoegde variabelen soort identificatiecode (RINPERSOONS) en identificatienummer (RIN), die samen het burgerservicenummer vervangen. Records met een burgerservicenummer dat is teruggevonden in de GBA, zijn voorzien van een geldig RIN-nummer. Deze records hebben de waarde 'R' op RINPERSOONS gekregen.

De combinatie van RINPERSOONS 'R' en RINPERSOON identificeert een persoon.

UCCode

Onder de onderliggende doodsoorzaak wordt verstaan de ziekte of de gebeurtenis waarmee het proces van gebeurtenissen die tot de dood leidde, in gang is gezet.

Deze onderliggende doodsoorzaak is gecodeerd volgens de ICD-10. Dat is het codeboek van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). De volledige naam voor het codeboek is: International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems.

Meer informatie over de ICD-10 is ook te vinden op internet: [International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems](#).

Iedere ICD 10-code begint met een letter die de hoofdgroep aanduidt. Zo beginnen alle hart- en vaatziekten met de letter I. Daarna volgen 3 à 4 cijfers waarmee de doodsoorzaak verder wordt aangeduid.

Iris_MainInjury

Belangrijkste letsel bij een externe doodsoorzaak volgens ICD10. Meer informatie over de ICD-10 is ook te vinden op internet: [International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems](#).

De Nederlandse vertaling van de [ICD-10, Deel 1, 2 en 3 \(versie 1999\)](#) is te vinden op internetsite van de Nederlandse WHO-FIC.

NNDLokatieCode

Locatiecodering bij een externe doodsoorzaak volgens ICD10.

0 In en om huis

(Zoals: Boerderij, Erf, Flat, Pension, Privé: erf, garage, oprit tuin; Privézwembad, zwembad, Stacaravan, woonwagen voor permanente bewoning, Verblijfplaats, anders dan instelling, Woonhuis.

Exclusies: huis in aanbouw, maar nog niet bewoond (.6), instelling waar personen verblijven (.1), leegstaand of vervallen huis (.8))

1 Instelling waar personen verblijven

(Zoals: Bejaardenoord, Gevangenis, Kazerne, Kindertehuis, Slaapzaal, Tehuis, Tehuis voor moeilijk opvoedbare kinderen, Verpleeghuis, Verzorgingshuis, Weeshuis)

2 Scholen, andere instellingen en openbare ruimten

(Zoals: Openbaar gebouw (inclusief aangrenzende grond) of voor een bepaalde groep toegankelijk gebouw, zoals: bibliotheek, bioscoop, clubhuis, concertgebouw, danszaal, galerie, gerechtsgebouw, instelling voor hoger onderwijs, jongerencentrum, kerk, kinderdagverblijf, museum, operagebouw, peuterspeelzaal, postkantoor, school (particulier)(openbaar)(bijzonder), schoolgebouw, schoolterrein, stad- en gemeentehuis, theater, universiteit, universiteitsterrein, werkplaats en ziekenhuis.

Exclusies: gebouw in aanbouw (.6), instelling waar personen verblijven (.1), plaats voor sport en atletiek (.3))

3 Plaats voor sport en atletiek

(Zoals: Basketbalterrein, Cricketveld, Golfbaan, Gymnastiekzaal, Hockeyveld, Honkbalveld, IJsbahn, Rijschool [manege], Rolschaatsbaan, -Skatebaan, Sportschool, Squashcentrum, Stadion, Tennisbaan, Voetbalveld, Zwembad, openbaar

Exclusie: privézwembad of -tennisbaan (.0))

4 Straat en weg

(Zoals: Autosnelweg, Autoweg, Stoep, Trottoir)

5 Plaats voor handel en dienstverlening

(Zoals: Bank, Benzinstation, Café, Casino, Garagebedrijf, Hotel, Kantoorgebouw, Luchthaven, Markt, Pakhuis, Radio- of televisiestation, Restaurant, Station (bus)(trein), Supermarkt, Warenhuis, Winkel, Winkelcentrum, Winkelgalerij

Exclusie: privégarage (.0))

6 Industrie- en bouwterrein

(Zoals: Atelier, Droogdok, Energiecentrale (steenkol)(nucleair)(olie), Fabrieksgebouw en -terrein, Gasfabriek, Gebouw in aanbouw, Groeve (steenkol)(grind)(zand), Haventerrein, Industrierterrein, Mijn, Olieplatforms en overige offshore-installaties, Scheepswerf, Tunnel in aanbouw)

7 Boerderij

(Zoals: Akkers en weiland, Boerderijgebouwen, Fokkerij.

Exclusie: woning en erf van boerderij (.0))

8 Overige gespecificeerde plaatsen

(Zoals: Amusementspark, Beek, Berg, Bos, Caravanpark NNO, Dierentuin, Gracht, Grasvlakte, Haven, Heuvel, Kampeertterrein, Kanaal, Kust, Ligplaats NNO, Meer, Militair oefenterrein, Moeras, Openbare gelegenheid NNO, Park, Parkeertterrein en -garage, Rivier, Sloot, Spoorweg, Strand, Vakantiehuisje, Vervallen huis, Vijver, meertje of plas, Waterreservoir, Waterweg, Woestijn, Zee)

9 Niet gespecificeerde plaats

Voorkomende waarden van de variabelen

In deze paragraaf worden voor de categoriale variabelen alle mogelijke scores en hun betekenis opgesomd.

rinpersoons

R RINPERSOON WEL IN GBA

mmgeb

- 1 Januari
- 2 Februari
- 3 Maart
- 4 April
- 5 Mei
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 Augustus
- 9 September
- 10 Oktober
- 11 November
- 12 December

Geslacht

- 1 Man
- 2 Vrouw

mmovl

- 1 Januari
- 2 Februari
- 3 Maart
- 4 April
- 5 Mei
- 6 Juni
- 7 Juli
- 8 Augustus
- 9 September
- 10 Oktober
- 11 November
- 12 December

NNDLokatieCode

- 0 In en om huis
- 1 Instelling waar personen verblijven
- 2 Scholen, andere instellingen en openbare ruimten
- 3 Plaats voor sport en atletiek
- 4 Straat en weg
- 5 Plaats voor handel en dienstverlening
- 6 Industrie- en bouwterrein
- 7 Boerderij
- 8 Overige gespecificeerde plaatsen
- 9 Niet gespecificeerde plaats